

SLOVENSKI NAROD

Izjaje vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič rsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davki posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Nova potresna katastrofa v Bolgariji

Komaj za silo obnovljene pokrajine okrog Plovdiva in Čirpanja so sinoči vnovič postale žrtev hudega potresa — Podrobnosti o katastrofi še niso znane

— Sofija, 15. marca. Sinoči ob 6. zvečer je nastal na lanskem potresnem ozemlju v okolici Plovdiva in Čirpana zopet nov potres, ki je povzročil na vsem ozemlju ogromno škodo. Katastrofa bi bila brez dvoma še večja nego je bila lanska, če bi bilo to ozemlje še sedaj tako naseljeno, kakor je bilo pred lanskim potresom. Po lanskem potresu so bili obnovljeni samo nekateri kraji. Skoraj vse obnovljene stavbe pa je sinočni potres znova porušil.

Koliko je katastrofa zahtevala človeških žrtev, še ni ugotovljeno. S potresnim ozemljem so prekinitve vse zveze. Vlada je odposlala v prizadete kraje vojaštvo, da sodeluje pri reševalni akciji ter nudi ponesrečencem prvo pomoč.

Potresne sunke je bilo občutiti tudi v Sofiji, kjer je zavlada med prebivalstvom velika panika. Ljudje so bežali iz mesta in kljub občutnemu mrazu prebili vso noč na prostem.

Zakon o odvetnikih pred Vrhovnim zakonodajnim svetom

Petletna pripravniška doba — Odvetniške zbornice po vsej državi — Disciplinarna sodišča — Današnja dopoldanska seja VZS

— Beograd, 15. marca. Danes dopoldne ob 9. se je sestal Vrhovni zakonodajni svet k svoji prvi delovni seji. Na dnevnem redu je razprava o odvetniškem zakonu. Za podlago zakona je služil zakon, ki je bil že svoječasno sprejet v Narodni skupščini in bi imel stopiti v veljavo 19. t. m. Izvršene so bile le nekatere spremembe. Glede sta-ža odvetniških pripravnikov, ki bo trajal pet let, je določeno, da mora biti v tej dobi vsaj eno leto pri sodišču in tri leta v odvetniški praksi. — Zakon

predvideva ustanovitev odvetniških zborov po vsej državi. Odvetniške zbornice sestavljajo disciplinarno sodišče I. instance, v II. instanci pa bo razsodilo apelacijsko sodišče. Zakon uvaja tudi za odvetnike službeno obleko pri sodnih razpravah. — Predvideva tudi ustanovitev pokojninskega fonda za odvetnike. Odvetniški pripravniki ki so si že po starih predpisih pridobili pravico do odvetniške prakse in izpita, teh pravic ne izgube. Seja vrhovnega zakonodajnega sveta ob 12. še traja.

Pomen sporazuma med Grčijo in Jugoslavijo

Pariški oficijozni list o poteku in značaju grško-jugoslovenskih pogajanj — Važen korak h konsolidaciji Balkana

— Pariz, 15. marca. »Tempe« objavlja uvodnik o grško-jugoslovenskem sporazumu o katerem pravi, da je bil dosežen po dolgotrajnih, mučnih in večkrat prekinjenih pogajanjih. Podrobnosti doseženega sporazuma še niso znane, piše list, zdi pa se, da so tako Grki kakor Jugoslovenci uspešno čuvali svoje politične in gospodarske interese. Jugoslavija si je morala zagotoviti izhod na Egejsko morje, od katerega je bila do sedaj odrezana. Seveda tudi Grčija ni mogla privoliti v to, da bi se kršile njene suverene pravice.

Reševanje solunskega vprašanja je bilo

torej zelo delikatno. Zato je treba čestitati i Beogradu i Atenam k srečnemu zaključku pogajanj. S tem je razblinjena domneva, da je grško-italijanska pogodba naperjena proti Jugoslaviji. Res pa je, da je ta pakt love- del do tega, da se je Grčija začela odtu-ovati od Jugoslavije. To je bilo tudi vzrok, da je bilo sedaj sklepanje pogodbe mnogo težavnejše, nego bi bilo še l. 1923. Z novo pogodbo med Grčijo in Jugoslavijo je brez dvoma osnovana podlaga za lojalno sodelo- vanje obeh balkanskih držav, kar bo v veli- ki meri pospešilo konsolidacijo miru na Balkanu.

Porušeni in poškodovani mostovi na rekah

Uradni komunikacije ministra javnih del

— Beograd, 15. marca. Ministrstvo javnih del je izdalo opoldne naslednje komu- nike: »Zaradi porasta temperature se je začel led na vseh rekah naglo tajati. Gibanje ledu spravlja v veliko nevarnost mostove na rekah. Več mostov je led porušil. Tako je docela odneslo most čez Mu- ro pri Gor. Radgoni, ker so led razbijali

samo na naši strani, ne pa tudi na avstrijski. Reka Bosna je prestopila bregove ter porušila most pri Nemilovu, dočim je mo- stove pri Modriču in Dobroju tako poško- dovala, da je promet ustavljen. Voda se je razlila na okoliška polja, ki so docela pod vodo.

Bivši mehiški predsednik ustreljen

Vladne čete so ujele med uporniki bivšega državnega predsednika Guttareza — Po prekem sodu je bil obsojen na smrt in takoj ustreljen

— Mexico City, 15. marca. Vladne čete z veliko spretnostjo zasledujejo upornike, ki se umikajo na vsej črti v največjem neredu. Včeraj je bilo ujetih 3000 upornikov, med njimi tudi bivši preds. Mehike Eulalio Gutierrez. Gutierrez je bil takoj po prekem sodu obsojen na smrt in dve uri po obsodbi ustreljen. Bil je predsednik od novembra l. 1914 do oktobra l. 1915. Predno je prišel svojo politično kariero, je bil mizarski pomočnik.

Poroka norveškega prestolonaslednika

— London, 15. marca. Drugi sin angleškega kralja vojvoda Yorkski je od- potoval danes v Oslo, kjer bo fungiral kot priča pri poroki norveškega pre- stolonaslednika s hčerko švedskega kralja.

Pot olomuškega nadškofa v Rim

— Praga, 15. marca. Olomuški nadš- of je odpotoval v Rim ter bo prosil papeža, naj v primeru, da bo na svojem potovanju po ev- ropških katoliških državah prispele tudi na Dunaj, posetil tudi olomuško nadškofijo.

Kupujte „Zvezdanko“!

Bolgarski tisk pozdravlja pirotske uspehe

— Sofija, 15. marca. Sofijski tisk po- zdravlja uspešno delo mešane komisije v Pirotu ter poroča, da bo pirotska konfe- renca danes ali najkasneje jutri po doseg- u sporazuma v vseh vprašanih, ki so bila na dnevnem redu, zaključena. Po zaključ- ku konference bo jugoslovenska delegacija posetila Sofijo, kjer ji bo prirejen svečan sprejem. Bolgarska delegacija bo takoj nato vrnila poset v Beogradu.

Kraljica Marija pri svoji materi — Beograd, 15. marca. Kraljica Marija je davi odpovala nasproti materi rumun- ski kraljici — vdovi Mariji, ki odputuje v inozemstvo. Kraljica Marija se vrne že zvečer v Beograd.

Filmski lov po beograjskih ulicah

— Beograd, 15. marca. Beograd je do- živel danes zopet kinematografski lov za nekim pustolovcem. Neki Fran Langer se je po Beogradu izdajal za zastopnika ne- kega splitskega fotografa, ter je sprejel naročila za razne fotografije. Na ta način je oškodoval okrog 200 trgovcev za večje zneske. Davi ga je eden izmed oškodovanih trgovcev spoznal v tranzaju. Ko ga je hotel prijeti, je Langer skočil z voza in pobegnil. Šele po dolgotrajnem lovu po ulicah so Langerja vjeli in ga zaprli.

Volilna propaganda v Italiji

— Rim, 15. marca. V času od 17. do 23. t. m. se bodo vršili po vsej Italiji veliki shodi. Fašistična stranka je določila za vsako okrožje posebnega voditelja volilne propa- gande. Za gorško okrožje je določen neki Alpierti, za tržaško pa državni podtajnik Giampa. Glede na volilno kampanjo so odgo- dene tudi politične na vseh univerzah, tako da bodo prišle šele z 20. marcem.

Aretacije nemških kolonistov v Rusiji

— Berlin, 15. marca. »Germania« poro- ča iz Moskve, da je GPU začela zopet pre- ganjati nemške koloniste. V naslednjih Steyr, Jochnanthal in Waterloo je bilo aretiranih 72 nemških kolonistov, ki so obdolženi, da so boikotirali zbirno politiko sovjetske vlade in tudi sicer kršili obstoječe zakone. Večinoma so bili aretirani in tudi obsojeni na večletne ječe.

Ladja bolnikov

— Pariz, 13. marca. »New York Herald« poroča, da so na parniku »President Madi- son« oboleli vsi potniki in vsa posadka na otprljenju tilnika. Parnik je nujno prošil pomoči, ki mu je bila takoj odposlana.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.82, Berlin 13.5025 do 13.5325 (13.5175), Bruselj 7.9066, Budim- pešta 9.9337, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9894—8.0194 (8.0044), London 276.10 do 276.90 (276.50), Newyork 56.86, Pariz 222.25, Praga 168.33—169.13 (168.73), Trst 298.37.

Elektri: Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 126 den., Praliediona 850 den., Kreditni za- vod 170 den., Vevče 120 den., Ruše 260 do 280, Stavbna 50 den., Šešir 105 den.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 800.44, Berlin 13.5175, Budimpešta 9.9337, Milan 298.37, London 276.50, Praga 168.73, Newyork 56.80, Pariz 222.52, Curih 1095.9.

INOZEMSKA BORZE.
Curih, Beograd 9.125, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.60, Berlin 123.40, Praga 15.40, Milan 27.23, Pariz 20.31, London 25.23, Newyork 519.95.

Dijaška revolucija v Španiji

Madridski dijaki organizirajo demonstracije proti režimu — Spopadi z vojaštvom in policijo

— Pariz, 15. marca. »Journal« poro- ča iz Madrida, da so dijaki tamošnje univerze razbili izložbeno okno ne- kega fotografa, v katerem je bila raz- stavljena velika slika generala Primo de Rivero. Nastopila je policija, pri čemer je prišlo do krvavega spopada, v katerem je bilo več dijakov težko ranjenih.

Dijaki so nato krenili v povorki pred vladno predsedstvo, kjer pa je bilo pripravljenih že tisoč vojakov, ki so z orožjem razkropili demonstrante. Tudi tu je tekla kri. Policija je skup- no z orožništvom aretirala nad 100

dijakov. Pozno v noč je prišlo pred promet- nim ministrstvom do ponovnih de- monstracij in spopadov z vojaštvom, ki čuva vsa javna poslopja v Madridu. Univerza je zaprta in so predavanja do nadaljnjega ustavljena.

Madridski dijaki so poslali v Pariz posebno deputacijo z nalogo, da infor- mira tamošnje dijaštvo o položaju v Španiji ter si zagisura podporo v bor- bi proti režimu Primo de Rivero. Di- jaki so odločeni nadaljevati svojo bor- bo vse dotle, dokler sedanji režim ne odneha.

Praški veleizdajniški proces

Nove senzacionalne aretacije v Tukovi aferi — Preiskava bo v kratkem zaključena — Glavna razprava se bo vršila koncem tega meseca

— Praga, 15. marca. Preiskovalni sodnik, ki vodi preiskavo proti dr. Tu- ki in tovarišem, ki so osumljeni špijo- naže in veleizdaje, je včeraj odredil v stanovanju dr. Gillerja, deželnega po- slanca madžarske nacionalistične stran- ke na Slovaškem in v stanovanju tovar- narja Edmunda Dariana v Lozonšu hiš- no reiskavo. Pri obeh so našli mnogo korespondence, ki dokazuje, da sta bila v neprestanih stikih z dr. Tukom ter da sta moralno in materijalno podpi- rala njegovo akcijo za odcepitev Slova- ške in združitve z Madžarsko. Oba sta bila aretirana in bosta skupno z dr. Tu- kom obtožena veleizdaje in špijonaže. Kakor znano, je v zvezi s to afero v preiskovalnem zaporu tudi generalni tajnik Hlinkove slovaške ljudske stran- ke dr. Machar. Preiskava bo v kratkem zaključena in se bo morda še pred ve- likonočnimi prazniki vršila glavna raz- prava.

Češkoslovaški komunisti v finančnih težavah

Komunistična centrala v Pragi ima več milijonov dolga in je morala odpustiti del osobja

— Praga, 15. marca. Listi javljajo, da je centrala komunističnih strokovnih organizacij na Češkoslovaškem prišla v finančne težave. Dolgovni znašajo več milijonov. Komunistične strokovne organizacije so imele 350 tajnikov in nameščencev. Personalni izdatki so

znajali 30 odstotkov članarine. Da se sanirajo te organizacije, je bilo 80 taj- nikov odpuščenih. Stavkovni fond, ki je znašal 7 milijonov, je izčrpan. Dose- danji voditelji strokovnih organizacij so morali demisionirati.

Amanullah se pripravlja na ofenzivo

Zbral je že celo armado in si zagisural tudi podporo Perzije — Ofenziva bo pričela takoj po ramazanskih praznikih

— Karahi, 15. marca. Kralj Amanul- lah se pripravlja na veliko ofenzivo, v kateri hoče zavzeti Kabul in pregnati samoznane afganskega kralja, ki ga je z uporom izpodrinil lanske jesen. Čim bodo končani ramazanski prazni- ki, bodo začele Amanullahove čete prodirati proti Kabul. Amanullah je osnoval glavno taborišče v Gaziju, od koder bo vodil vse nadaljne operacije. Njegove čete so sestavljene večinoma iz novega moštva, ki je docela zanes- ljivo. V njegov tabor prehajajo druga za drugim vsa severna plemena, ki so se že naveličala sedanjega ilegalnega

režima, ki se odlikuje najbolj po ne- znosni davčnih bremenih.

Amanullah si je zagisural pri svojih akcijah tudi podporo Perzije. Te dni ga je posetil poveljujoči general per- zijske armade, s katerim je imel dolgo konferenco. Poloficijelni list »Galsb i Afgan« v Kandaharu poroča, da je bil ta obisk v zvezi s skorajšnjo ofenzivo Amanullah ter da je zagisurana popol- na podpora Perzije. Amanullahove če- te so zelo dobro oborožene, perzijski generalni štab pa se je obvezal doba- viti še večje množine orožja in municije.

Ljubljanska kanigalilejska afeta

Revizijska komisija pregleduje bolete za 2 leti nazaj — Trgo- vec Ninič osebno ni bil udeležen pri manipulacijah, moral pa bo plačati visoko globo

Ljubljana, 15. marca. Revizijska komisija na dohodarstvenem uradu je včeraj 15 ur pregledovala bolete vinskega trgovca Joza Niniča. Preiskava se danes nadaljuje in bo trajala še več dni. Je zelo težavna, ker obsega ogromen materi- jal, ki sega skoro dve leti nazaj. Spravila bo na dan prav zanimive manipulacije. Ker je v interesu preiskave, ne moremo danes poročati o podrobnostih rezultatih.

Vinski trgovec Jozo Ninič ni bil osebno udeležen pri manipulacijah z vodo. Ima v Dalmaciji obsežne vinograde in kleti v Ši- beniku, kjer tudi stalno biva. Zaradi vinske afere je bil brzojavno pozvan v Ljubljano. Niničovo založno klet in vinotoč v nekdanji Mahrovi hiši vodi njegov namestnik Nino Mendušić, rodom iz Šibenika. Ninič ima v Trnovem svoj vinotoč. Trgovec Jozo Ninič je materijalne odgovore mestni občini za tro- šarino. Glede trošarine je mestna občina for- malno krita. Trgovec bo moral plačati us- vodno trošarino 2.50 Din na 1 l, a poleg tega še štirikratno globo v smislu člena 146 pravilnika o pobiranju mestne trošarine na vino. Ta člen določa globo za slučaj, če se kdo skuša na zvit način izogniti ali se je iz- ognil plačevanju trošarine. Ner je Niničev namestnik v terek skušal s tranzitno boletu

iz mesta izvoziti 1941 l vode namesto vina, a so ga zalotili, bi bila mestna občina oško- dovana na trošarini za 4.852.50 Din. K temu pride še štirikratna globo v znesku 15.410 dinarjev, tako da bo moral Ninič mestni ob- čini plačati najmanj 20.262.50 Din.

Kolikor je doseđanja preiskava pokazala, uslužbeni pri aferi niso prizadeti. Zanimivo je, da je danes preiskava v kanigalilejski aferi krenila popolnoma v novo smer ter so odkrite nove metode, kako so nesateri znali mestno občino glede plačevanja trošarine preslepiti.

Zanimanje svetovnega kapitala za Rusijo

— Moskva, 15. marca. Po objavi glav- nega odbora za koncesije se poteguje ve- liko število inozemskih družb iz Francije, Nemčije, Švedske, Avstrije, Norveške in Anglije za podelitev raznih koncesij v skup- ni vrednosti nad 100 milijonov dolarjev. Ponudbe se nanašajo zlasti na zgradbo elektran, kanalizacij, gradnjo stano- vanj, cest, železnic in napravo modernih kopališč.

Proti preureditvi Zvezde ali za njo

Odgovor gospodu loti

Gospod loti je v »Slov. Narodu« v obzoru svojih nazorov privlekel v pomoč tudi dvoje inozemskih priči, ki naj bi potrdile njegovo mnenje o nekaterih zgradbah in napravah, izvršenih v zadnjem času v Ljubljani. Ta izjava se tičejo »Zvezde« in indirektno, pa je vendar dobro, da napravim k iznešenim nazorom kratko opazko.

Gospod loti o svojih pričah, ki znajo tudi nemški in latinski, lahko celo dokaže, da so v resnici tako govorile, kot to on navaja; tudi mu prav rad priznam, da si najbrže zelo priči ni kar na lepo izmislil, marveč je zelo verjetno, da tudi taki ljudje živijo; ali — bože moj — njihova eksistenca še ni dokaz, da je stvar v resnici takšna, kot jo gospod loti s pomočjo latinščine tako ženjalno in na kratko dožene. Kajti okusi so različni in če gospodu loti ne ugaja odkritje najlepše partije stare Ljubljane na Čopovem grabnu in če mu ne ugaja stopnišče neke preurejene palače, mu bo pa ugajalo zopet kaj drugega. Opusti naj ogledovanje takih »ponesrečenih« del, pa naj se postavi kam drugam, morebiti mu bo zadosteno. Saj imamo razne javne in privatne stavbe na prav različnih krajih in med največjimi tudi n. pr. Okrožni urad za zavarovanje delavcev, katere zgradbe imajo zopet svoje čare in pridejo lahko vsi okusi na svoj račun. Če pa ne prenese novega kopalnice v Tivoliju brez kake muze sredi parka, lahko gre — če gre — nekoliko na obočje v Mali graben. Kratkotrajno, možnosti je precej, da se vsi okusi izživijo. Zato pa se obračam na gospoda lota, da tudi drugomislečim privošči še trenutek zadovoljstva in ga vsled tega prosim ponovno, da sprejme v blagobno uvaževanje to ponižno prošnjo od svojega kompatrijota.

Anti-Idi-lota.

Kako naj se preuredi Zvezda

Kadar se gre za kako važno javno zgradbo, za katero se občinstvo splošno zanima in ki ima namen služiti vsem meščanom, je, ne glede na to, da o njej odločuje občinski svet, v prvi vrsti čuti javno mnenje in v to svrhu javno razložiti dotični načrt.

Tega v predmetnem slučaju, ko gre za preureditev Zvezde, občina ni storila, in je le dalekovidnosti g. župana zahvaliti, da ni zapela sekira svojo uničujočo pesem po tem biseru bele Ljubljane.

Ljubljana se je po vojni, zlasti kar se njenih cest tiče, zelo olepšala. Bilo je pa to tudi potrebno, ker se med vojno tekem 6 let v tem pogledu ničesar ni storilo. Da je pa tudi Zvezda neke remedure potrebna, je na dlani, posebno, odkar se je takoval Kongresni trg in so se kostanji preko cest razrasli tako, da njihova senca moti obrt sosednih poslopij.

Ker občinstvu ni bil znan obseg regulacijskega načrta Zvezde, tudi vsi dosedajni ugovori iniso imeli meritornega smisla in se je splošno izražala želja, da se Zvezda obrani. Zdal pa, ko je »Slov. Narod« od 9. t. m. vsaj poleg zgodovine objavil neke smernice osnutka preureditve Zvezde, je moglo izjaviti se deloma o njej.

Ljubljanska Zvezda je pravi biser mesta, za katerega ga marsikatero drugo mesto po pravici zavida. Zato bi bil greh isto bistveno spremeniti ali pa celo posekati. Po navedenem osnutku naj bi se napravilo v sredini Zvezde, to je od Kazinskega vrta proti Kongresnemu trgu, 25 m širok promenadni trg, iz čegar središča vodijo potem diametralno v današnjih cestnih smereh novi drevedri.

Vprašanje je, ali je umestno tu napravljati tak promenadni trg, in v to svrhu napraviti tako široko cesto, in za to porabiti skoro 1900 kv. metrov Zvezdnega prostora.

Za promenado imamo nad 30 m širok in okrog 160 m dolg novo tlakovani Kongresni trg, ki za promenado več nego zadostuje. Sicer pa vemo, da se zdaj promenada razvija le po Selenburgovi in Aleksandrovici ulici, in ni misliti, da bi se z novo ureditvijo promenada obrnila v Zvezdo.

Kako pa bo izgledala Zvezda v ostalem delu, si lahko predstavljamo. Zvezda meri sedaj 75/158—11.850 kv. m. Zdal merijo vsa pota z notranjim krogom ca. 4600 kv. metrov tako, da ostane na zeleni del — ne vpoštevaje, da so se železne ograje odmaknile od kostanjev — okroglo 7300 kv. m. Od tega bi odpadlo za novo promenado cesto še ca. 700 kv. m, in ostalo nasadom samo 6600 kv. m, obenem pa bi se presekala glavna prometna črta od Filharmonije do Kazine, ki je in bo ostala to, kar je zdaj, ne da bi se promet v smeri nove ceste, ki bo imela široko približno kot sedanja Bleiweisova cesta, preokrenil. Ogotovo pa je, da se po tem novem načrtu ne bodo mogle vzdržati smernice sedanjih prečnih in diagonalnih potov.

Ti in doslej še neznani razlogi govore proti taki regulaciji Zvezde, in dokler niso ovrženi, ni svetovati nikomur lotiti se take presnove.

Da je pa Zvezda preuredbe deloma potrebna, ne zanikam, marveč se mi zdi potrebno:

Obsekati veje, ki vise preko cestne ograje in motijo obratovanje, in odstraniti oz. nadomestiti trila drevesa.

Odstraniti one lanske leto ob priliki tlakovanja Kongresnega trga napravljene stopnice pri vходу v Zvezdo, ker so iste prometno nevarne.

Prevečji pota s katrodom ali asfalto, da ne bo vsako pomlad blata.

Odstraniti kandelaber sredi Zvezde, ker je isti promet napotil, in namesto njega postaviti višoko obločnico.

To bi bili pomisleki proti namerjavim regulaciji Zvezde na podlagi objavljenih smernic in sedanjega stanja. Kadar pa se

javno razgrne načrt, bo šele možno natančneje istega oceniti.

Inž. Fr. Žužek.

Stoji, stoji Ljubljana

Boj za Zvezdo se nadaljuje z vso srčnostjo. Delavci, ki so obiskovali kstanje, so se morali »zastrgati« ter so že z vso resnostjo hoteli zavarovati svoj nezavirljiv položaj z barikadami. Koliko namršenih obrvi in srdačnih oči je pazilo na vsak mahljaj sekire! Naravnost čudo je, da ni zbolela vsa delavska skupina na urokih.

Gostilne in kavarnice odnevaajo srđitih debat o umetnosti Plečnikovega načrta. Vidi se, da smo ohranili v zvezi s svojim meščanstvom še vendar zdravo kmečko miselnost in ž njo združeno trdoglavost. Ko se pripravimo o Zvezdi, smo namreč prav podobni kmečkim očencem, ki zbirajo nevesti ženina in so gluhi za njene solze. Kamni pričeno včasih govorijo, drevje pa ne more. Saj tudi živina ne more, zato pa pokličemo izvedenca, da nam pove, če je rep za plime, za mesarja ali za konjodjeca. Vprašajmo vendar botanika, ki naj odloči!

Pa sem stopil do njega. Malo me je nasmešnil: »Eh, ko pa ne pridemo v tih! Drevoredi, tako ti volski kakor tudi Zvezda, so nujno potrebni poučevalci če jih sploh še moremo ohraniti pred propadom. Si ste videli, da se je posušilo v Tivoliju nekaj stoletnikov. Posušili se pa niso zato, ker so jih obsekali, temveč zato, ker so jih prepoznali hoteli pomladiti. Saj tudi Voronov ne pomlaja bolnikov na smrtni postelji, kirurgi ne operirajo stoletnih človeških razvalin.

Brez pomladitve bodo kostanji komaj preživeli sedanje njihove oboževatelje — penzioniste. Javnih ustanov pa menda je ne bomo usmerjali po tisti znani oslovski: Rasti trava po moji smrti, če hočeš...

O umestnosti Plečnikovega načrta pa se ne morem izjaviti, ker mi nedostaja estetskega čuta, da bi govoril o arhitektonski harmoniji, o historičnih spomenikih itd., ker so v zvezi zalogo brez ostanka v zakup upokojeni ženjli. Pridite že dvajset let, mogoče se do tedaj poženili. Za sedaj pa prepustim take stvari umetnikom, h katerim pristevamo drugi kulturni narodi tudi prof. Plečnika. Prešeren je zapisal nekoč: Apel podoba na ogled postavi... Apel se je obregnil ob Kopitarja, ker je bilo to v kulturni Heladi. Prof. Plečnik pa molči in dela. Nekdo je nekoč zapisal: »Zamalo je umetniku, da bi nad to golaznilo kraljevilo!«

Popotnik.

Ker je preureditev »Zvezde« zaenkrat odgođena, je postala tudi javna diskusija o tem vprašanju brezpredmetna. Imamo še nekaj prispevkov, ki jih bomo pa priobčili, kadar postane to vprašanje znova aktualno. Jutri zaključimo debato o »Zvezdi« z daljšim člankom, v katerem je odgovor na pomisleke proti preureditvi »Zvezde« in nekaj praktičnih nasvetov, kako naj bi se »Zvezda« preuredila. Zahvaljujemo se vsem, ki so se odzvali našemu pozivu glede ankete o preureditvi »Zvezde«. — Uredništvo.

Naš kipar Lojze Dolinar

v Parizu, Münchenu in Londonu

Naš najboljši plodoviti in najbolj odlični kipar umetnik Alojz Dolinar je pravkar razstavil na pariški umetniški razstavi in sicer v Salon d'Automne svoj monumentalni kip z gore injske v dolino med ljudmi prihajajočega Mojzesa. Naš rojak je žel za svoje veliko, moderno razgibano in duševno prožito delo pri francoski pariški kritiki najbolj laskavo priznanje. Kipski pariški kritiki najbolj laskavo priznanje. Kipski pariški kritiki najbolj laskavo priznanje. Kipski pariški kritiki najbolj laskavo priznanje.

Kako sodi o našem Dolinarju Pariz, naj katežeta naslednji dobesedno prevedeni omeni: »La vie du beau et du vrai pise: V kiparskem oddelku Salon d'Automne je najpomembnejše delo razstave Mojzes, podpisano od Lojze Dolinarja. To veličastno delo dviglja tem večjo pozornost, ker je naravnost čudo, da tako po silu kakor po izdelavi, in predvsem po žele, ko ni bilo pod kumpo v Grand Palais veličastnejšega in popolnejšega kipa. Prav Rodina moramo seči, da našemu na podoben uspeh: umetniški uspeh je nalkarizeti. Zasluga ga v vseh pogledih za svoj čudovito razgiban kip. Mojzes, stopajoč v Sinajski z božjim ukazom, ima vzdignjeno desno, z levico pa kaže proti zemlji in izroča dobesedno zakone od zgoraj. V njegovem vedenju vidimo izvornega posrednika, posvečenega in navdahnjenega nosilca zveze.

»La revue Moderne« pa sodi takole: »Lojze Dolinar me zanima radi več razlogov: radi pomembnega talenta tega umetnika, radi njegove močne osebnosti in končno radi njegove velike koncepcije, ki mu dovoljuje započeti vsestranske sile v vsaj njihovi razsežnosti. Vsa umetnost kiparja je v tem, da zna ravnati tako z duševnostjo kot materijo. Materija se mu usili sama od sebe, ali ona se mora podvečati zahtevam duha, ki jo inspirira, vzneta in ji daje življenje. Dolinar dobro zna razločevati ta dva glavna in odmerjena elementa, še več, znal je dovesti v sklad oba, on je pred vsem umetnik — poet celo, in njegov Mojzes se mi zdi, da izhaja iz »Legende stoletij«. Radi tega tako vsestranskega sileta in tako kompletnega, tako močnega in tako spontaneega kot je ta, je dovoljena tudi definitivno kritično o tem umetniku. Ni predprijeto reči, da s tem Mojzesom, ki se je zelo opazil v vseh rotundah, zahteva Dolinar zelo visoko stopnjo med sodobnimi najbolj uvaževanimi kiparji.

Pri boleznih srca in poapnemu žilnjenosti h krvavitvam in usaditih kapi zaigurala »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na kliničnih za boleznih krvnih cevl so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in špecerijah trgovinah.

Smrtna obsodba dalmatinskega razbojnika

Senzacijsalna porotna obravnava v Šibeniku — Razbojnik Krnjak obsojen na smrt na vešalih

Iz Šibenika poročajo, da se je pričela 9. t. m. pred porotnim sodiščem senzacijska razprava proti dvema nevarnim razbojnikoma Simu Krnjaku iz Bukolice in Golku Jokiću iz Popovica.

Citanje obtožnice, ki je obsegala 34 s strojem pisanih strani, je trajalo nad dve uri. Državno pravdnštvo je zločinca obtožilo 16 težkih zločinov, ki sta jih izvršila kot palčasta zloglasnih razbojniških poglavarjev Nedica in Pupovca v raznih krajih Dalmacije.

Šime Krnjak je sodeloval tudi pri razbojniškem napadu na poštni avtomobil pri Obrovcu l. 1926. Tedaj so maskirani razbojniki napadli avto ter streljali s puškami in samokresi na potnike. Luko Ličino iz Like so smrtno ranili in je kmalu izdihnil. Ostale potnike so pa oropali. Odnegli so tedaj okoli 100 tisoč Din v gotovini. Zaradi tega razbojniškega napada so bili sivočasno aretirani in obsojeni Todor Medić, Ilija Zakula in Lazo Milanko. Vsi trije so bili obsojeni na smrt na vešalih. Pozneje so bili pa pomiloščeni in smrtno kazno so jim spremenili v došmrtno ječo. Zakula in Milanka so odpeljali v kaznišnico v Lepoglavi. Medić je pa ostal v šibeniških zaporih, od koder je nedavno pobegnil in ga doslej še niso našli.

Največja senzacija te razprave je bilo pričanje zločinca Zakule proti obtožencu Simu Krnjaku. Zakulo so pripeljali iz lepoglavske kaznišnice, uklenjenega v težke okove, v Šibenik. Pred sodniki je mirno opisal vse zločine, ki jih je izvršila roparska tolpa pod njegovim vodstvom.

Pričevanje proti svojemu bivšemu palčasu je opravil Zakula z besedami: Ni pošteno, da jaz trpim za zločine, ki jih nisem izvršil sam in se mi sokrivci smejejo.

Konfrontacija Zakule s Krnjakom je povzročila med občinstvom, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, veliko nepetost. Seveda tudi veselih in komičnih prizorov pri tem ni manjkalo. Krnjak je glasno preklinjal Zakulo. Psoval ga je in je vse tajil, češar ga je njegov bivši poglavar dolžil. Zakula pa ni reagiral na psovke in klete in je mirno orgovarjal na sodnikova vprašanja ter je rekel Krnjaku: Bog mi je priča, da je resnica, kar govorim. Bil si, brate, bil pri napadu na poštni avtomobil in streljal si, kakor jaz. Le pri-

znal, zavijanje ti ne bo pomagalo. Priznal, kakor sem priznal jaz.

Zanimivo je, kako je prišlo do tega, da so poklicali na došmrtno ječo obsojenega Zakulo za pričo proti Krnjaku. Pred kratkim je javil Zakula v lepoglavski kaznišnici letničarju, naj ga prijavi upravniku kaznišnice. Upravnik je zločinca res zaslusal. Zakula je izjavil, da ga peče vest, ker je prvotno obdolžil Lazo Milanka, da je sodeloval pri razbojniškem napadu na poštni avtomobil. Milanko je bil zaradi tega obsojen na težko ječo in trpi sedaj v kaznišnici po nedolžnem. Zakula je povedal imena napadalcev na avtomobil, med katerimi je bil tudi Krnjak. Milanko je pa na podlagi izpovedi zahteval obnoveitev preiskave.

Zakulo so res konfrontirali s Krnjakom, toda njegove izpovedi so bile v protislovju z izpovedjo, ki jo je dal upravniku lepoglavske kaznišnice. Ko ga je predsednik na to opozoril, je Zakula odgovoril: Gospod predsednik, vse izjave, ki sem jih dal doslej, so neresnične. Resnična je le izjava, ki sem jo dal včeraj sodniku in senatu. Milanko me je hotel podkupiti in mi je obljubil 50 tisoč Din nagrade, ako ga rešim z ječe. Sedaj sem pa spoznal, da mora trpeti, kdor je kriv in zato govorim čisto resnico.

Zakula je izdal več svojih palčadev. Policija je izdala za njimi tiralo. Drugi obtoženec Golko Jokić se je moral zagovarjati zaradi razbojniškega napada na župnika Aniča iz Zatona pri Šibeniku. Jokić je bil že obsojen na 12 let ječe. Razen tega ima na vesti več drugih razbojstev. Njega in Krnjaka obremenjuje glavna priča Jakov Mrcel, katerega je Krnjak svoječasnno pregovarjal, naj vstopi v razbojniško tolpo in mu je tudi pripovedoval o vseh zločinih, ki jih je tolpa doslej izvršila.

Zaslišanih je bilo 37 prič. Porotnikom je bilo stavljenih 32 vprašanj. Porotniki so soglasno potrdili 27 vprašanj glede Krnjaka in dve vprašanja glede Jokića. Na podlagi tega je bil Krnjak obsojen na smrt na vešala. Jokić pa na 5 let težke ječe.

Sploščeta sta razbojniška mirno poslušala čitanje obsodbe, proti koncu se je pa Krnjak nenadoma začel tresiti in Jokić je skoro omedlel.

Pocenitev električnega toka in taks

Ljubljana, 15. marca.

Upravni odbor mestne elektrarne, vodovoda in plinarne je na svoji sinočnji proračunski seji soglasno sklenil znižati električni tok, in sicer:

Tok za zasebnike od Din 5.— na Din 4.50 za Kw uro; tok za pisarne od Din 6.— na Din 5.50 za Kw uro; tok za motorje od Din 3.— na Din 2.—

Poleg tega je sklenil znižati elektroštene, in sicer: Najemščina za elektroštevce do 10 žarnic od Din 5.— na Din 3.—

» 25 » » » 10.— » » 5.—
» 50 » » » 15.— » » 10.—
» 100 » » » 20.— » » 15.—
» 400 » » » 25.— » » 20.—
preko 400 » » » 30.— » » 25.— mesečno.

Najemščina elektroštevcev za motorje: do 1 HP od Din 10.— na Din 8.—
» 2 » » » 15.— » » 12.—
» 5 » » » 20.— » » 15.—
» 10 » » » 25.— » » 20.—
» 15 » » » 30.— » » 25.—
nad 15 » » » 35.— » » 30.—

Dalje se je sklenilo ukiniti pri vodovodu takovarne navratne takske, ki so se plačevale pod naslovom vodomerščina, ki so bile v veljavi od leta 1922 dalje.

Vsa znižanja stopijo v veljavo s 1. aprilom ter so proračunana na preko 1 in pol milijona dinarjev letno, ki se nameravajo pokriti s povečanim konzumom.

Ta znižanja so le delna in začasna, ker pride do glavnega in izdatnejšega znižanja toka, posebea za industrijo in obrt potem, ko bo v mestni elektrarni stekel novi turbogenerator, ki se prične letos v juniju montirati.

Ta uvideni ukrep upravnega odbora bo pozdravil gotovo sleherni konzument, pred vsem pa naši obrtniki, ker si bo z znatnim znižanjem toka za motorje, marsikateri obrtnik omislil v podjetju električni obrat.

Ljubljanska porota

Ljubljana, 15. marca.

Zagorjeva oproščena

Včeraj popoldne se je nadaljevala senzacijsalna obravnava proti Ivanu Zagorju. Nastopilo je okrog 15 prič, med njimi tudi trije obtoženi otroci, ki so izpovedali mater v prilog o pokojnem očetu so pa trdili, da se sploh ni brizal za nje. Tudi druge priče so izpovedale olajševalno za obtoženko. Predsednik je stavil porotnikom edino vprašanje glede krivde zavratnega umora. Zanimiv je bil govor zagovornika dr. Krejčiča, ki je vse indicije izpodbijal in dokazal, da faktično ni nobenega stvarnega dokaza za krivdo obtoženke.

Porotniki so se posvetovali trideset ure. S 6 glasovi so vprašanje zanikali, s 6 pa potrdili, na kar je predsednik senata razglasil oproščeno razsodbo. Razprava je trajala do 10.30.

Tatvina

Danes dopoldne se je prvi zagovarjal 20-letni Janez Gruđen, v civilu trgovski pomočnik, zdaj pri voljkih. Obtoženec je služil od 1. decembra 1924 pri trgovcu Stanku

Lenarčiču v Novi vasi. Že leta 1926 je gospodar opazil, da mu nekdo krađe denar. Tatu pa dolgo ni mogel izslediti. Končno je zvedel, da se Gruđen hvali, da bo ustanovil lastno trgovino, ko pride od voljakov. To se je zdelo gospodarju sumljivo. Koncem lanskega leta je gospodinja pregledala obtoženčovo posteljo in našla v skafličici 7 tisočakov. Fant je tatvino tega denarja priznal in povedal, da je posodil svojemu očetu še 4000 Din, sestri in materi je pa podaril 300 do 400 Din. Predlanskim si je kupil kolo za 800 Din. Ta denar v skupnem znesku 12.500 Din in za 500 Din blaga je obtoženec ukradel in v preiskavi je tatvino priznal.

Obtoženec je doma iz Cerknice in tja pristojen Zagovarjal ga je odvetnik dr. Pirč. Porotni razpravi je predsedoval svetnik dr. Gradnik, votanta sta bila svetnik dr. Lajovic in sodnik Bizjak, državno pravdnštvo je zastopal dr. Fellacher.

Obtoženec se je zagovarjal, da je bila blagajna kar v predalu in je jel počasi jemati denar. Preden je gospodar tatvino naznanil mu je obtoženec podpisal izjavo, da mu bo vse poravnal. Zdal mu je žal, da je kradel. Gospodar Lenarčič je kot priča izjavil, da je dobil nazaj 7100 Din, za ostali znesek se pa zadovolji z intubulacijo na obtoženčev gozd. Senat je stavil porotnikom samo eno vprašanje o krivdi tatvine. Zagovornik je predlagal, da se stavi dodatno vprašanje, ker je Lenarčič sprejel izjavo, da bo tožencu vse poravnal, še predno je bila zadeva ovadena orožnikom. Sodni dvor je ta predlog sprejel in stavil dodatno vprašanje, če se je obtoženec pod vplivom skesanosti zavezal oškodovancu v določenem času povrniti škodo ter je besedo držal, predno je bil ovaden.

Državni pravdnik je predlagal kaznovanje, a zagovornik se je energično zaval za obtoženca in predlagal oprostitve.

Porotniki so prvo vprašanje z 10 glasovi potrdili, drugo pa soglasno, naka je bil Ivan Gruđen oproščen.

Lahkoživka in pustolovka

Takoj nato se je pričela razprava proti Elizabeti Blaznikovi radi hudodelstva goljufige in poneverbe.

Blaznikova je ljubka brinetka simpatičnega obraza, srednje velika.

Obtožnica posluša s povečano glavjo, v oči ji bleste solze. Zagovarja jo dr. Goljar.

Elizabeta Blaznikova, rojena l. 1908 v Coleradu in pristojna v Selce nad Škofjo Loko, je služila zadnje čase kot zasebna uradnica v Ljubljani. Obtožnica jo slika kot zelo lahkoživko in pustolovko, nagajeno k pustolovščinam. V letih 1923 do 1926 je bila uslužbenka kot manipulantinja v papirnici v Goricanah. Kmalu je pa zastopila službo in prišla k trgovcu I. Bogataju v Ljubljano, kjer je bila uslužbenka kot prodajalka in pisarniška moč. V oktobru 1927 je pa tudi to službo zapustila, češ, da se mora zdraviti. V tej službi je pa kasirala okrog 100 računov od 50 do 100 Din in si denar prisvoila. Takoj nato je nastopila službo pri »Eliti« v Ljubljani, kjer je bila že začetkom lanskega leta radi nepoštenosti odpuščena. Ponaredila je namreč račun, glaseč se na 5000 Din. Ker so se ji prve nepoštenosti manipulacije posrečile, je postala še bolj prdrzna. Vzela je pri trvdki Čuden dva

brilijantna prstana in premotila prokurista neke trvdke, da je izročil prinašalca računa 6000 Din, ki si jih je prisvojila. Lesnega trgovca Vebra v Škofji Loki je pregovorila, da ji je posodil 1000 Din, ki jih seveda ni več videl. Od »Elite« je presedala k odvetniku dr. A. Smoletu, ki jo je pa tudi kmalu odslovil.

Od junija lanskega leta do 5. avgusta, ko je bila aretirana, se sploh ni več brigala za službo. Slepčila je na vseh koncih in krajih, vozila se je z avtotaksijem iz Ljubljane v razne kraje na izlete, imela je več ljubčkov, s katerimi je zapravljala priseliparjeni denar. Efektivne škode je napravila s svojimi sleparijami za 21.464.50 Din. Izdajala se je rada za sorodnico bogatih trgovcev in tako so ji mnogi nasledili.

Po prebitanju obtožnice je bila obravnava prekinjena in se bo nadaljevala popoldne.

Beležnica

Koledar:

Danes: Petek, 15. marca 1929; katoličani: Teodot; pravoslavni: 2. marca, Teodot.

Današnje prireditve:

Drama in opera zaprti.
Kino Matice: »Ivan Boris«.
Kino Ideal: »Ogrska rapsodija«.
Predavanja: Ob 20. v Kazini: Predava dr. Sossova o raku.

Dežurne lekarne:

Danes: Trnkoczy, Mestni trg. Ramor, Miklošičeva cesta.

Pozor! Ne zamudite! Danes! Pri predstavi ob 1/8. in 9. uri poje danes v Elitnem kinu Matice operni tenorist S. Banovec čarobno lepi tango-singer

KREOLA

Prosopeta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 16.: Uspiončica. C.
Nedelja 17.: ob 15. pop. Senežčica in škratje. Ljud. pred. pri znih. cenah. Izven.
ob 20. uri zvečer: Dobri voljak Švejk. Ljud. pred. pri znih. cenah. Izven.
Ponedeljek, 18.: Damsova smrt. A.
Torek, 19.: Danes bomo tili. Izven.
Sreda, 20.: zaprto.
Četrtek, 21.: Pravkar izšlo, premijera. Premierski abonma.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 16.: Faust. Gostovanje z. Ljubljanske ličice. Izven.
Nedelja, 17.: ob 3. pop. Poljska kri. Ljud. pred. pri znih. cenah. Izven. Gostuje z. Ljubljanske ličice. ob 1/20. Hoffmannove pripovedke. Gostuje Josip Krizaj. Ljud. pred. po znih. cenah. Izven.
Ponedeljek, 18.: zaprto.
Torek, 19.: Grof Luxemburški, premijera. Izven.

Komedija »Uspiončica« vprizori Ljubljanska drama v obliki zasedbi z vsemi pevskimi vlogami v soboto 16. t. m. zvečer ob 20. uri. Predstava se vrši za red C.

Mladinska predstava v ljubljanski drami. V nedeljo popoldne ob 15. uri se vprizori posredni v letni sezoni priobčena mladinska igra »Senežčica in škratje« kot ljudska predstava pri globoko znanih dramskih cenah. Vstopnice so od 15 Din navzdol. Zvečer pa se vprizori »Dobri voljak Švejk« tudi pri ljudskih cenah.

Nedoljška opereta predstava. V nedeljo 17. t. m. se poje v ljubljanski operi Nedoljška opereta Poljski kri. V tej opereti gostuje glavni tenorski partiji z. Ljubljanske ličice. Predstava je ljudska in velja za eno izmed operet. Premijera operete »Grof Luxemburški« v ljubljanski operi bo na praznik Sv. Jožefa v torek, dne 19. t. m. zvečer ob pol 20. uri. Zasedbo in druge podrobnosti javno jutri.

Josip Krizaj gost v ljubljanski operi. V nedeljo, dne 17. t. m. zvečer ob pol osmih se poje prvirat v letni sezoni Občevahova opera Hoffmannove pripovedke, v kateri nastopi odlični basist z. Josip Krizaj v znani svoji strdinasti vlogi. Gospod Krizaj je v teh partijah v resnici izvrsten in uprava je prepričana, da je le ustreza gledališki publiki, ako da to delo zopet v repertoar.

Dnevne vesti.

— **Ispravevalna komisija za slovensko stenografijo.** Imenovana je izpravevalna komisija za slovensko stenografijo v Ljubljani za dobo od 1. aprila 1929 do 30. marca 1930. Predsednik je vpokojeni gimnazijski ravnatelj Fran Novak, član in predsednikov namestnik gimnazijski prof. Josip Ošana, člana izpravevalca gimnazijska profesorja Josip Marš in Jernej Pavlin, namestnika članov izpravevalcev pa gimnazijska profesorja Ivan Gruden in Ivan Dolenc.

— **Z našega poslanstva v Pragi.** Do prihoda novega poslanika dr. Budislava Angeličoviča vodi naše poslanstvo v Pragi kot začasni člani d. a. a. legacijski tajnik Ladislav Martinac.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 22. do 28. februarja je bilo v ljubljanski oblasti 28 slučajev škrlatink, 3 tifuznih bolezni, 152 ošpic, 26 davice, 10 ščema in 2032 hripi.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 26. z dne 14. t. m. objavlja zakon o imenih in pravila o ocenjanju državnih uslužbencev v resoru ministrstva za narodno zdravje.

— **Sprejem gojencev v podčastniške šole.** I. pehotna podčastniška šola v Beogradu, II. pehotna podčastniška šola v Bilecu in IV. pehotna podčastniška šola v Zagrebu sprejemajo gojence 10. maja t. l. Prosilci ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Podrobna pojasnila dobe interesi pri obziških uradih, na orožniških postajah in vojaških poveljstvih.

— **Erjavčeva kočna na Vrhu bo od sobote 16. marca do 19. marca** odprta in ohranjena, in tudi za naprej bo odprta vsako soboto in nedeljo. Marljivi ohranitelji šest in njegova žena bosta poskrbela za dobro postrežbo. V okolici koč, kakor tudi na Rupu in Slemenu je dober sneg in smučarji-planinci bodo v polni meri prišli na svoj račun, ako posejeto Erjavčovo kočno. Zveza vlakov do Kranjske gore je zopet vzpostavljena.

— **Dražba koč divjačine se vrši dne 25. t. m. v prostorih velesjema v Ljubljani.** To je letos že druga takšna prireditve, sicer pa osma. Težko je bilo našim lovcom delati preje, ko so radi nezadostnega smisla za organizacijo prodajali razkopljeno po vsej državi vsaj pridelek — koč — za ceno, ki so jo diktirali drugi, dobro se zavedajo svoje premoči napram lovcom posejencem. Težko bi bilo lovcom tudi še danes, ko je kupna moč konzumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi prodali, ali pa ne bi neprimerno nizkih cenah — v svojo izgubo. Njih rešitev je naš v teh organiziranih kočnih sejmihi, kar je posebno ugodno pokazala letošnja januarska dražba, ko so bile za prvovrstno blago dosežene celo višje cene nego so notirale na svetovnih trgih. Koristi teh organiziranih prodaj koč, ki jih prireja Ljubljanski velesjem in Slovenska lovška zadruga roko v roki pod imenom »Divja kočna«, danes ne uvidevajo samo slovenski lovci, ampak tudi ostale pokrajine države. »Divja kočna« si čimdalje bolj osvaja tudi vzhodne pokrajine naše države, od kjer prihaja v Ljubljano mnogo dragocene blaga — pa tudi kupcev. »Divja kočna« je tudi za 25. t. m. dobro založena z blagom. Kdor svojih koč še ni odposlal, naj to nemudoma stori. Razen domačih kupcev so najavljeni še kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Čehoslovaške, Poljske in Anglije.

— **Kreditna in konzumna zadruga privatnih namestencev v Zagrebu.** V soboto se je vršil v Zagrebu ustanovni občni zbor Kreditne in konzumne zadruge privatnih namestencev. O delu odbora za ustanovitev zadruge je poročal G. Colner, ki je naglašal, da sta bila za ustanovitev merodajna dva važna razloga. Privatni namestenci žive v težkih gmočnih razmerah in so navezani na posojila, da morejo kupovati najnujnejše življenske potrebščine. Plačevati pa morajo visoke obresti in tako zabreduje v še večje dolgovne. Drugi razlog je v tem, da se je Zveza privatnih namestencev Jugoslavije razvila v močno organizacijo, čije letni dohodki znašajo nad 1 milijon dinarjev. Denar centrale in krajevnih organizacij je naložen v bankah proti malim obrestim, dočim bo koncentriran v zadrugi služil privatnim namestencem in bodo lahko dobivali posojila proti nizkim obrestim. Izvoljeno je bilo ravnateljstvo na tri leta, v katerem je pet članov iz Zagreba, po eden pa iz Banjaluke, Broda, Daruvara in Vinokovec. Pomože bo ravnateljstvo kooptiralo še po enega člana iz Dalmacije, Slovenije in Srbije.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo jutraj megla, brez dan pa jasno in toplo vreme. Včeraj je bilo deloma oblačno samo v Beogradu in Sarajevu, drugod pa jasno. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 18, v Ljubljani 1, v Skoplju 9, v Beogradu 8, v Mariboru 7 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 787 mm, temperatura je znašala —2,5.

— **600 predavaj.** V nedeljo 24. t. m. prireditelj Vidovičev prosvetno-etični pokret po svojih delegatih 600 predavaj v raznih krajih države. Tema predavaj je »Mladina v delu za boljše bodočnost«.

— **Velikonočne razglednice** Jugoslovenske Matice v probarnem bakrotišku so pravkar izšle in so na prodaj po vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in po vseh ljubljanskih knjigarnah in trafikah. Naročila sprejema tudi Jugoslovenska Matica v Ljubljani, Selenburgova ulica 7-II. Razprodajalcem dovoljen znaten popust.

— **Popravek.** G. Humeck in univerzitetni prof. dr. Jencič nam poročata, da nista napisala nobene knjige proti škodljivcem in zajedavcem sadnega drevja, kakor smo včeraj pomotoma poročali, pač pa je družba Chemotechna izdala tako brošuro na 16 straneh pod naslovom »Nad sadne zajedavce«.

— **Nesrečo in nezgode.** V bolnico so včeraj in davi prepeljali več ponesrečenih žrtev. Tako je moral davi v bolnico 15letni Anton Krajnc, zaposlen v tovarni Siška. Prišel je z nogo med dva mala va-

gončka, ki sta mu jo precej poškodovala. — **Tomaž Uršič,** 60letni delavec meščanske korporacije v Kamniku, si je včeraj pri delu zlomil desno nogo. Slična nezgoda je doletela 65letnega Andreja Lužnarja, ki si je tudi zlomil desno nogo. — **Jurij Grom,** 64letni užitkar z Vrhnike, je včeraj popoldne v gozdu sekal drevje. Veja padajočega drevesa ga je tako močno oplazila po glavi, da je nezavesten obležal. Domači so ga najprej prenesli domov, nato pa je bil prepeljan v ljubljansko bolnico.

— **Opozarjamo na današnji oglaš.** trdke »Gramofon«, centrala za splošno gramofonofo A. Rasberger, Ljubljana. Ugodna trdka obstoja že 20 let in je po svoji solidnosti splošno znana.

— **Tajinstvena smrt železniškega delavca.** Pred dnevi so našli na progi pri Zemu-ru težko poškodovanega železniškega delavca Glišo Pejačevića. Policija je uvedla preiskavo in poslala na pol mrtvega delavca v bolnico. Ker pa je imel zelo težke poškodbe, je Pejačević v bolnici umrl. Dosedaj ni bilo mogoče ugotoviti, kako se je delavec ponesrečil. Domneva se, da je padel z dviraga vlaka ali pa ga je vlak povozil, ko je korakal ob tiru.

— **Razbojnika, ki je ropala pri Subotici.** Iz Subotice poročajo, da se je posrečilo to-polski orožniški postaji ujeti člane dobro organizirane razbojniške tolpe, ki je ropala okoli Subotice. V tej družbi je bila tudi ena ženska. Pred tednom dni je bilo vlomljeno v blagajno v Sekici. Vlomilci so odnesli železno blagajno ter jo na travniku za vasio odprli in izropali. V blagajni je bilo okoli 20.000 Din. Dva dni pozneje je tolpa hotela oropati vdovo Holo v Topoli. Vdova je pa pograbila sekuro in enega roparja ranila, drugi so pa zbežali. Ugotovilo se je tudi, da ranjeni napadalec ni bil moški, temveč v moškega preoblečena ženska. Policija jo je kmalu ujela. Rana, ki ji jo je zadala pogumna vdova, jo je izdala. To je bila nekda Jovana Pap, ki je tudi izdala svoje tovariške. Roparji so priznali, da so oplesnili pošto blagajno v Sekici. Na vesti pa imajo še druge velike vlohe. Izročili so jih sodišču.

— **Samomor bogate vdove.** Policija v Senti preiskuje prav tajinstven samomor. Pred dnevi so našli v vodnjaku na dvorišču mrtvo bogato vdovo Eres. Pred samomorom je vdova odšla v mesto, kjer je plačala davke in še nekatere druge dolgovne. Nihče ni slutil, da namerava izvršiti samomor. Prvi je samomorilko našel njen sin 21-letni Ivan, ki se je vrnil domov precej natrkan, ker je celo noč krolal. Vdova je sina čakala in ga se odpravila spat. Ko se je sin proti jutru zbudil in začel iskati mater, je ni bilo nikjer. Planil je na dvorišče in zagledal pred vodnjakom materin robec in copate. Poklical je sosedo, ki so iz vodnjaka potegnili mrtvo vdovo.

— **41 svinj sta ukradla.** V Sremsu se čisto dogajajo tatvine svinj ali ovac in hlevov bogatih posestnikov. To zimo so pa te vrste tatvine dosegle v Sremsu rekord. Tako je pred tednom izginilo iz hleva seljaka Dokica iz Kuzmina kar 16 svinj, vrednih 12 tisoč dinarjev. Seljaku Milanu Miladinoviću so neznači tatovi odjedli iz hleva 9 svinj, vrednih okoli 9 tisoč dinarjev. Orožniki so uvedli preiskavo in posrečilo se jim je izslediti tatu. Vseh 41 svinj so našli v hlevu seljaka Petra Iškovića in Stanka Nedeljkovića, oba iz vasi Bobota. Seljaka so aretirali in zaslislali. Priznala sta, da sta svinje kupila od nekega Stavana Stojadinovića in Stavana Božića iz Erdvika. Prvega je policija aretirala v bolnici v Mitrovici, kjer se je zdravil, drugi je pa pobegnil, ko je zvedel, da ga orožniki zasledujejo. Zdi se, da obstoja v Sremsu dobri organizirani tatinska tolpa, ki se je specializirala na krajo svinj.

— **Led porušil pontonski most.** Iz Mitrovice poročajo, da je Sava narasla za pol metra nad normalo. Sava narasla od Siska do Beograda. Velike ledene plošče se pomikajo skozi Mitrovico tako, da je ves promet z Bačko ustavljen. Led je uničil pontonski most pri Mitrovici. Dva pontona sta utonila, šest jih je poškodovanih. Led je poškodoval tudi šest mlinov. Narasla reka je preplavila obalo in dve pomožni pristanišči. Obrežni vodnjaki so polni savske vode. Zaradi nevarnosti poplave je hidrotehniški oddelek odredil stalno telefonsko službo na vseh postajah od Broda do Zemuna.

— **Dve novi letali iz Francije.** Iz Zagreba poročajo, da je pilot Striževski že startal v Lyonu na novem letalu, ki ga je kupila naša letalska družba v Franciji in ki bo oskrboval promet na progi med Zagrebom in Beogradom. Letalo pristane danes v Zagrebu. Takoj nato bo pilot šel po drugo letalo v Lyon. V soboto bo startalo na zagrebški letališču prvo letalo in odletelo proti Beogradu. S tem bo zopet odprt reden zračni promet med Zagrebom in Beogradom.

— **Zopet samomor dijaka v Zagrebu.** V aredu se je ustrelil v stanovanju svojih staršev 20-letni slušatelj pravne fakultete v Zagrebu Branko P. Streer. Stanovalec so slislali strel in so vdrli v dijakovo sobo. Našli so ga v mlaki krvi. Ustrelil se je s samokresom v usta. Kroglja je izstopila zadaj. Ker je dijak še kazal znake življenja, so poklicali rešilni voz in zdravnika. O vzroku samomora domači niso mogli ničesar izvedati. Neka dijakova sorodnica je samo izjavila, da je zadnje tri dni študent tožil, da ga boli glava in da je bil sploh potrt.

— **Osveta zapuščenega ljubčka.** V znani aferi zaradi zastrupljenja Bračić-Golparič v Osijeku je nastal nepričakovan preokret. Kemična analiza je ugotovila, da je nekdo primešal sladkorju, s katerim je Golparičeva potrosila jed in jo dala možu, strupen prašek. Policija je zaslislala osumljenega Bračića, ki je priznal, da je strup natrnil v sladkor sam, da bi se osvetil Golparičevu, ker ga ni več marala. Golparičeva, ki je bila aretirana pod sumom, da je zastrupila svojega moža so izpustili iz zapor.

Iz Ljubljane

— **Prureditev Zvezde odgodena.** Mestni vrtnarji in delavci so končali z obrezovanjem nad sto let starih kostanjev v Zvezdi. Uprava javnih nasadov mestne občine je prvotno nameravala že letošnjo pomlad posekati sredi Zvezde 34 kostanjev. Bili so že zaznamovani z belimi lisami. Njihovo življenje je bilo pa podaljšano na nedoločen čas, ker je sekane kostanjev odgodeno. Pričakovati je torej, da bo tudi živahna »zvezdarska debata« končana. Debat o preureditvi Zvezde je zadnje dni dosegla vrhunec. Vodile so se v dnevnem tisku živahne polemike, a po gostilnah in kavarnah najživahnejši razgovori za ureditev in proti nji. O načrtih preureditve Zvezde krožijo najrazličnejše vesti. Nekateri zagovarjajo načrt, da bi se najprej sredi Zvezde sedaj zaznamovani kostanji posekali ter prostor primerno preuredili, tako da bi stal sredi Zvezde zelen otok z veliko piramido. Namesto kostanjev, ki naj bi se počasi izsekavali, bi zasadili druga drevesa, plantane ali lipe. Napravili naj bi se lepi travniki s cvetličjem, kar pa more dobro in lepo uspevati le, če se odstranijo kostanji. Nekateri baie celo predlagajo, da bi se na vse štiri vogale postavili ljubljanski zmagi, ki sedaj krase Zmajski most. Na most pa bi se postavili primerni kipi.

— **Preseljevanje državnih uradov.** Zadnje dni se državni uradi, ki so podrejeni finančni direkciji v Ljubljani in ki se na podlagi finančnoupravne reforme reorganizirajo, selijo. Z Brega se seli nekdanja davčna administracija za mesto Ljubljano v uradne prostore davčnega mestnega

KONCERT
EVČIKOVEGA KOMORNEGA KVARTETA
v PONEDELJEK, 18. marca 1929
v Filarmonični dvorani. 5 c
Umetniki so zadržani v Zagrebu.

urada na Vodnikovem trgu št. 6. Oba urada se združita in poslujeta pod imenom davčna uprava za mesto Ljubljano. V prostore na Bregu se preseli finančna prokuratura s Krekovnega trga. Finančni prokurator nosi odsej naslov zastopnik državnega pravobranilca. S 1. aprilom prično poslovali finančna direkcija in davčne uprave po določbah pravilnika o reorganizaciji finančne službe. Delegacija ministrstva financ in računovodstvo z vsemi odseki bodo do tega dne likvidirani.

— **Stroski mestne občine za kidanje snega.** Mestno cestno nadzorstvo je sedaj ustavilo odvažanje snega v Ljubljano. Glavne ulice in ceste so očiščene in suhe, dočim po stranskih ulicah se leže kupi snega, ki jih mestni delavci razmetavajo, da tako sneg hitreje skopni. Kakor nam javlja mestno knjigovodstvo, je mestna občina od 1. januarja do 15. marca plačala za kidanje in odvažanje snega 596.139,85 Din.

— **Koncert slavnega Ševčikovega kvarteta,** ki bi se moral vršiti danes v petek, 15. v Filarmonični dvorani je preložen na ponedeljek, dne 18. t. m. Ze kupljene vstopnice veljajo za ponedeljek.

— **Gosta meglja v Ljubljani.** Davi je pritisnil pohleven mrz. Nad Barjem in mestom je ob zgodnjih jutranjih urah valovila gosta meglja. Megla pravijo, da je dobro znamenje za lepo vreme. Okoli 9. dopoldne so solčni žarki razgledali megljo in nastalo je lepo vreme. Jutraj je bila temperatura še pod ničlo, a kmalu po 9. dopoldne je termometer že kazal 2 stopinj C nad ničlo.

— **Mestni gospodarski urad in stanovanjski urad radi srušenja uradnih prostorov v ponedeljek,** dne 18. marca 1929 za stranke ne bosta poslovala.

— **Javna knjižnica šišenske čitalnice** posluje naproti stari cerkvi vsak torek, četrtek in soboto od 7. do 9. ure zvečer. Nabavila je večje število nemških knjig, ki jih bo začela izposojati prihodnji mesec. Ob navedenem času se sprejemajo tudi novi člani Čitalnice. — **Šiskarji,** obiskujte knjižnico in pristopajte kot novi člani Čitalnice!

— **Iz O raku bo danes zvečer** predaval v seriji poljudno znanstvenih predavaj gošpa dr. Sosova, zdravnica iz Kamnika. Predavaje bo na odličnih skiptičnih slikah pojasnilo več obolenj na raku nato pa vzroke obolenja in moderne metode zdravljenja te bolezni z operacijo in obsevanjem z rentgenom in radium-žarkii. Ze prvo predavanje je vzbudilo veliko zanimanje in zato je priča-

kovati velik obisk. Predprodaja vstopnic v knjižnico ZKD, Kazina II. od 9. do 12. in od 15. do 18.

— **Društvo trgovskih in industrijskih namestencev v Ljubljani** priredi jutri zvečer ob 8. uri v salonu restavracije Lloyd na sv. Petra cesti skiptično predavanje o »Zvici«. Predavatelj bo popejal udeležence na lep izlet po raju Evrope. Vsi člani in prijatelji društva vabljani. Vstopnine ni.

— **Iz O Dragotina Dežmanu** bo v okrilju ljubljanske sekcije Jugoslovenskega historičnega društva predaval v ponedeljek dne 18. marca 1929 ob 6. uri zvečer v Historičnem seminarju (Univerza) g. inšpektor dr. Dragotin Lončar. Vstop prost. Prijatelji zgodovine vabljani.

— **Iz V mestni klavnici (prosta stojnica)** se v soboto 16 t. m. ob 3. popoldne prodaja prašičje meso.

Posor! Ne zamudite! Danes!
Pri predstavah ob 8. in 9. uri
poje danes v Elitnem
kinu Matica operni te-
norist S. Banovec
Čarobno lepi tango-blager
KRČOLA

Občni zbor Esperantskega kluba
Ljubljana, 15. marca.

V gorenjih prostorih Narodne kavarne se je sredi vršil dobro obiskan občni zbor Esperantskega kluba. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik g. Herkov, ki je pozdravil navzoče in podal besedo tajniku g. Kozlevčarju. Tajnik je uvodoma prečital zapisnik lanskega občnega zbora, ki ga je občni zbor vzel na znanje, nato pa je podal obširnejše ter vsestransko izbrano poročilo o letošnjem delovanju ljubljanskega kluba. Povdarjal je, da je bil klub lani zelo aktiven in njegovo delovanje vsestransko plodovito. Krona vsa delovanja pa je bila nedvomno izdaja slovensko-esperantskega in esperantsko-slovenskega slovarja, kakor tudi slovnice. S tem je bil storjen velik korak naprej. Odbor je imel 13 seji, bil je v tesnih stikih z vsem članstvom, in je tudi precej korespondiral z esperantisti iz inozemstva. Prejel je vsega skupaj 105, a odposlal 110 dopisov. Omeniti je še številne tečaje, ki jih je prireditel lani, odnosno letos v Ljubljani. Prireditel je tečaj za srednješolce, splošen tečaj na šentjakovski šoli, tečaj za policijsko uradništvo, ki se vrši v prostorih na policiji in v novejšem času tudi tečaj za grafično delavstvo. Po vseh teh tečajih poučujejo klubovi člani; nekateri od teh vodijo celo po dva tečaja.

Lani se je klub poklonil tudi manom Ivana Matiča, ki je polagal temelje esperantizmu v Sloveniji. Prireditel je izlet v Breznico, kjer je Matič pokopan. Zgodovinsko važno delstvo je, da je bil Matič prvi Slovenec, čigar nagrobni napis je v esperantu. Klub je poleg tečajev skrbel tudi za družabnost in za čimtesnejše stike med članstvom. Prireditel je izlete in družabne večere, od katerih je zlasti lepo uspel spominski večer na čast velikemu ideologu miru in prave medkulturnosti ter očetu esperantizma dr. Zamenhofu. To je bil tudi dan posvečen knjigi. Prodalo se je na večer okoli 40 knjig. Pa je članstvo imelo priliko izpopolnjevati se duševno, je klub vzdrževal lastno knjižnico, ki šteje danes že lepo število esperantskih del in ki se vedno bolj izpopolnjuje. Članstvo pridno sega po knjigah, kakor tudi po listih, na katere je društvo naročeno. Društveno glasilo je »Konkordac«, ki izhaja v Mariboru, kjer je tudi sedež lige. Bati se je pa, da bo moralo glasilo radi nezadostnega števila naročnikov prenehati. Danes šteje ljubljanski klub 89 rednih in 1 ustanovnega člana, od katerih pa ni niti petina naročena na list. Tajnik je v tem poglavju apeliral na članstvo, da se zaveda svoje dolžnosti, zakaj lastno glasilo je jugoslovenskim esperantistom več kot potrebno. Tudi v provinci zanimanje za esperanto lepo napreduje. Na novo so se osnovali klubi v Brežicah in v Dravogradu.

Blagajniško poročilo je podala gdč. Jerebora, dočim je gdč. Petričeva poročala o poslovanju knjižnice. Po revizorskem poročilu je bil odbor podan absolutoriji, na kar je bil sprejet odoboren predlog, da se članarina povzra od 3 na 6 Din mesečno. Prebitek se uporabi za naročnino »Konkordac«, katero

bo v bodoče dobival vsak član. Sledile so volitve in je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik Herkov Danilo, uradnik fin. del., in odborniki: Jelenič Jernej, tovarnar, Kozlevčar Joško, uradnik Mestne hranilnice, dr. Širk Hugo, vseučiliški profesor, Badiura Josip, davčni upravitelj, Petrič Mara, uradnica pri Dunavu, Kralj Ivan, trgovec, Kramar Josip, zadržni revizor, Guerra Erna, dijakinja. Za revizorja sta bila izvoljena Rezina Ivan, trg. poslovedja in Jereb Matič, mag. uradnica.

Občni zbor je še razpravljal o nekaterih aktualnih zadevah, na kar je bilo zborovanje zaključeno.

Sokol

Zaključki na savezni prosvetni šoli

Na anketi odposilancev sokolskih žup, ki se je vršila pretekli mesec v Ljubljani in ki je razpravljala o aktualnih vprašanih v Sokolstvu v času zadnjih deset let sokolskega dela, je prišlo po poedinih referatih do zanimivih in pomembnih zaključkov. Omenimo najprej zaključke, ki so bili storjeni na podlagi referatov o razmerah v poedinih župah in ki se glase:

1. Sokolstvo je težilo, da postane središče našega nacionalnega in kulturnega življenja, kar je deloma in oživitvorojeno. To prizadevanje ni v celoti uspevalo radi tega, ker poedine sokolske edince niso zapopadle važnosti te svoje vloge in ker neke nacionalno - kulturne organizacije niso razumele tega našega hotenja.

2. Ideja Jugoslovenstva je ostala čvrsta znotraj organiziranih sokolskih vrst, čeprav se je vnanje življenje razvijalo nasprotno. Popuščanja in odstopanj, in brezkompromisnega prvojanja Jugoslovenstva, t. j. narodnega in državnega edinstva ne more in ne sme biti.

3. Politično življenje je mnogo oviralo razvoj Sokolstva. Sokolski delavci, ki so se posvetili politiki, so bili izgubljeni za sokolsko delo in njihova dela se dostikrat niso krila z načeli Sokolstva.

4. Vadeitelji so po svoji funkciji središčne osebnosti sokolske vzgoje, toda v mnogih slučajih jim manjkajo elementi popolnega sokolskega znanja, da bi to v popolni meri mogli biti.

5. Neuspehi prosvetnega dela je v mnogih slučajih rezultat nesposobnosti društvenih in župnih prosvetarjev ter neznavljanja prosvetnega dela v smislu »Organizacije JSS«. Prednjaki niso v vsakem slučaju vzgojeni za prosvetno delo tako kot za tehnično, postojti pa tudi nedovoljno sodelovanje i sklad med prosvetnimi in tehničnimi odbori v tem pravcu.

6. Odnosaj med Sokolstvom in vojsko je prijateljski in podpirajoči, toda uspešno sodelovanje zavisi od poedinih osebnosti. Konstatirano je, da se nimamo sistema sokolske vzgoje v vojski.

7. Sodelovanje med Sokolstvom in šolo je kljub pogostim naredbam ministrstva prosvete deloma jako slabo, a deloma popolnoma negativno. Šolske oblasti in nastavniki so napram Sokolstvu večinoma pasivni, a v nekaterih pokrajinah pod vplivom politično - strankarskih struj celo popolnoma neprijateljski, ker je konstatirano, da šolske oblasti nastavnike ovirajo in dijakom zabranjujejo udeležbo v sokolskem delu. Posebno je obsoditi one nastavnike, ki so člani Sokolstva, a se pasivno obnašajo napram njemu.

8. Ker sokolsko delo ni dovolj razvito v mestih, je bilo onemogočeno presaditi ga v večji meri na selo. Storični poskusi v tem pravcu so pokazali dobrih plodov, toda opaža se, da je treba to delo prilagoditi dotičnim razmeram, ozirajoč se pri tem posebno na socialno privredne potrebe dotičnega kraja.

9. Mnoga društva so premalo razvila delo v prirodi. Opaža se, da Sokolstvu velik del mladine odvzemajo različne sportne (veslanje, plavanje, smučanje, drsanje itd.) in slične organizacije (skavti) zato, ker se odnose telesne discipline v sokolskih edincih povsod ne vežbalo, čeprav so zapopadene v sokolskem sestavu.

10. Opaža se nazadovanje ženskega članstva in naraščaj v telovadnicah in to radi raznih lokalnih neprilik in radi pomanjkanja strokovnega ženskega vodstva. Potrebno je, da starešinstvo JSS povede anketo o ženskem vprašanju v Sokolstvu.

K 20letnici obstoja moje specialne trgovine
z gramofoni in gramofonskimi
ploščami.

INTERESANTJE! POZOR!

Ne nabavljajte si pri nikakeva aparata in plošč, dokler niste čitali moje

jubilejno ponudbo
v prihodnji številki.

„GRAMOFON“ A. Rasberger - Ljubljana
centrala za solojno gramofoni o

Skazula Jenč:

Suženj in Rimljanka

Roman.

— Tu mora biti pozimi zelo mrzlo, sem dejal plašno.
— Frontina se je zasmejala.
— Saj kurimo.
— V čem pa? Peči tu ne vidim.
— Ti si tepec. Sobe se ogrevajo s cevmi, ki jih seveda ne moreš videti, ker so zazidane v stenah.
— Imate torej vroč zrak namesto navadne kurjave! — sem vzkliknil presenečeno.
— Tu boš videl še mnogo novih in čudovitih reči, o katerih se ljudem po vaših barbarških in primitivnih vaseh niti ne sanja, — je dejala Frontina samozvestno.

Začuden sem jo pogledal.
Kdo bi mislil, da je bilo Aquinum, to staro rimsko kolonialno mesto tako napredno, da je imelo neke vrste centralno kurjavo!

Frontina je umolknila. Z zanimanjem je poslušala godbo. A Silenium je krasno igrala.

— Kako lepo igra ta sužnja. Prihodnje leto ji preskrbim moža.

Sužnja je od radosti zardeala. Suženje se namreč niso smele moštiti. Imele so lahko samo priležnike. Frontina obljuba preskrbeti ji moža je pomenila, da postane svobodna.

Frontina je bila ves dan dobre volje. Smejala se je in prepevala. S tontrix je celo plesala okrog vodometu.

— Vile posnemam, — je dejala in pokazala jezik.

Tašča jo je vsa blažena gledala.

— In prihodnje leto se omožiš tudi ti, je-li?

— Kakor želiš, draga mati, — je odgovorila Frontina flegmatično.

Prebledel sem. Bal sem se, da omedlim. Oglej, volja te stare matrone bo vendarle obveljala. Centurio dobi Frontino, jaz se bom pa moral obrisati pod nosom.

V glavi se mi je zavrtelo. Malo je manjkalo, da nisem zakričal, da je Frontina moja, da sva si že prisegla zvestobo. Toda bal sem se, da bi stara ne opazila moje razburjenosti. Zato sem planil iz atria, da bi mogel na dvorišču kuhati jezo.

Naslonil sem se na stebel in dolgo sem razmišljal o svoji bridki usodi.

Mimo je prišel Congrio, pastir bi-volov.

— Zakaj si pa tako potr? — me je vprašal.

— Samo nebo ve, zakaj je suženjevo srce tako žalostno.

Pobožal me je po glavi.

— Prav praviš. Otožnost nas približuje božanstvu.

Popoldne je prišel centurio.

Cuspius Fadius je bil mlad in lep. Bil je gladko obrit in lase je imel par-fumirane. V roki je držal zopet velik šopek krasnih rož. Nikoli ni prišel v hišo brez šopka za mlado gospo.

Segel mi je v roko.

— Kako se ti kaj godi Viduare?

Zamrmral sem nekaj, česar pa k sreči ni slišal. Izrazil sem namreč željo, da bi ga odnesel vrag. Toda centurio se zame ni dosti zmenil. Mudilo se mu je k Frontini.

Prebledel sem videč, da jo je ubral naravnost k nji. Moral sem pa priznati, da je res čeden dečko. Obraz je imel

povsem ženski. Bil je mnogo mlajši od mene in tudi neprimerno lepši. Končno sem razumel tudi Frontino, da ljubi tega odličnega, uglejenega častnika, ne pa mene, priletnega, grobega sužnja.

Toda čemu mi je tedaj prisegala večno zvestobo? O, ženske vedno lažejo, najbolj pa takrat, ko potrjujejo svoje obljube s prisegami.

Frontina je sprejela mladega vojsčaka v atriu. Bila sta sama. Stara se je previdno umaknila, da bi ju ne motila.

Staroveške matere in tašče so bile v takih primirjih mnogo obzirnejše in uvidevnejše, nego so zdaj. Kjer je bilo treba napeti vodo na mlin in spravi viti dekleta pod streho, so znale zatiniti obe očesi.

Jaz nisem imel v atriu nobenega opravka. Kljub temu sem se spazil tja in se sukal okrog mladih zaljublencev. Najprej sem opazoval nino vodometu, kakor da je potrebna popravila, potem sem pa začel brisati prah s stebrov, ne da bi mi bil kdo naročil.

Vmes sem poslušal, kaj sta zaljubljenca govorila. Centurio je klečal pred Frontino in ji navdušeno govoril o svoji brezmejni ljubezni. Zdelo se mi je, da poslušam srčne izlive mladega, vročernega kavalerija naše dobe. V tem pogledu se svet ni prav nič izpremenil.

Frontina je poslušala zaljubljenega mladčena in se smehljala.

— Ali me res tako zelo ljubiš, Cuspius?

— Obožujem te.

— Prizeji torej.

— Na kaj naj prisežem?

— Na to, kar ti je najsvežeše.

— Prisegam na Cezarja! Prisegam na numen Antonia Pia.

— Če je tako, ti verjamem, — je dejala Frontina in zardeala.

Jaz sem pa začel še z večjo vnemo brisati prah.

Centurio je sedel na tla k Frontini in jo pogledal.

Pogovor sta nadaljevala tako tiho, da sem ušel le tu pa tako besedo.

Cuspius Fadius je bil ves srecen, da je poročna gostinja že tako blizu. Govoril je na dolgo in široko, kako lepo bosta živela v zakonu.

— Celó čez prag te bom nosil. Takole, glej.

Vstal je, da ji pokaže.

Dvignil je Frontino s kanapeja in jo držal na rokah.

— Glej, kakole te bom nosil.

— Kako si močan! Pusti me.

Frontina je vzkliknila, razjezila se pa ni. Centurio je položil sladko breme nazaj na kanape. Bil je bled in pot mu je lila s čela. Poznal se mu je, da ni tako močan, kakor se baha.

Napenjal sem oči, da mi ne uide nobena njuna kretnja. To, kar sta počela v priči mene, je bil poganski, staroveški običaj. Mladi mož vodi ženo domov na čelu svatbene povorke med zvoki nščalk in bobnov. In ženo mora prenesti čez prag v znak, da jo je moral ugrabiti domačim bogovom tuje rodbine. In zakon se sklone tako, da se držita zenu in nevesta za roke pred skrinjo z lari in penati, kjer oba tiho molita.

Glej ga no, tega nadutega fantiča, že zdaj se uči nositi Frontino čez prag sem pomislil. Ta dva se pa res dobro razumeta.

Kitajska jajca na evropskem trgu

Kitajska producira med vsemi državami sveta največ jajc. — Kitajci jajca konzervirajo in izvažajo v inozemstvo.

Na praškem trgu so vzbudila kitajska jajca nedavno precejšnjo senzacijo. Drugod po svetu so jih ljudje že vajeni, zlasti v deželah velikega konzuma, kjer jih gre mnogo v promet, ker so razmeroma zelo poceni. Kitajska producira največ kurjih in račjih jajc med vsemi državami na svetu. Vso perutnino goji Kitajec zelo primitivno in v minimalnem obsegu, samo race goje v večjih množinah, kjer je prikladna voda, bodisi tekoča ali ribniki in jezera. Race so pa prepuščene same sebi in krmiti jih samo, predno jih zakoljejo. Kitajski kmet ima malo kokoši, ker ima tudi malo zemlje, vendar pa dobavlja kitajski kmetje na trg milijarde kurjih jajc, ki jih zdaj konzumira večinoma inozemstvo.

Kitajci sami dajejo prednost račjim jajcem že zato, ker so večja in cenejša. Nedostatek komunikacij na Kitajskem in številno prebivalstvo kitajskih vele-mest z velikim konzumom jajc je naučil Kitajce že davno jajca dobro konzervirati, da prenese dolgo vožnjo po tropični vročini. Najzanesljivejši način konzerviranja svežih jajc velja med kitajskimi kmeti še vedno namakanje jajc v moko, s pepelom in soljo pomešano glino, ki ostane vedno vlažna. Jajce se lahko položi v glino tudi doma in sicer tako, da pride do njega dim manj zraka. Tako ostanejo jajca več mesecev ali pa celo leto zakopana v zemlji in jih po potrebi jemljejo za prodajo ali za domačo porabo.

Sveža jajca pa teknejo mnogo bolj, nego konzervirana, toda konzervirana so neohodno potrebna tam, kjer svežih ni dovolj. Kitajci so se pa tako navadili konzerviranih jajc, da jih jedo več in z večjo slastjo, nego sveža. Konzervirana jajca, po večini račja, se lahko kuhajo samo na trdo ali pa se pomešajo surova v jed. Mehko kuhana niso dober, ker sta beljak in rmenjak modrikaste barbe. Trdo kuhana konzervirana jajca so zelo okusna, toda malo. Evropejec na Kitajskem to ve, ker imajo v izobilju svežih jajc. Kako dobro so konzervirana jajca, se prepriča Evropec navadno šele v tropičnih krajih Azije, kjer so taka jajca navadno edina, ki jih lahko dobi. V nekaterih tropičnih krajih je namreč težko dobiti sveža kurja jajca in sicer zaradi malomarnosti in lenobe domačinov. Zato vsak rad je konzervirana, ki prenese dolgo vožnjo po tropičnih krajih. Znanekolandske jedi »rijstafel« ki skoro ne moremo misliti brez konzerviranih jajc. Ta jajca se prodajajo na trgu vedno z glinasto skorjo in so zelo umazana. Poleg tega se rado pripeti, da so med njimi klopotci, ki pri prekladanju na trgu radi počiho. Neizkušeni Evropec, ki pride mimo in začuti smrad, misli, da so vsa umazana jajca klopotiti in tako je še zdaj razširjeno v Evropi napačno naziranje, da jedo Kitajci klopotce.

Tudi Japonci konzervirajo jajca na sličan način. Japonci pomešajo glino za konzerviranje jajc s soljo in tako ima jajce slan okus ali pa je celo preslano. Sol sama pa jajce konzervira tako, da se ne pokvari, čeprav je staro leto dni. Poleg tega načina konzerviranja rabi-

jo Kitajci ista sredstva, kakor pri nas, če je treba pošiljati jajca v druge države. Kitajci izvažajo največ jajc na Japonsko in na zapadno obalo severne Amerike. V Evropo tako konzerviranih jajc ni mogoče pošiljati, ker potrebuje parnik iz Kitajske najmanj 6 tednov in ker mora pluti skozi Rdeče morje, kjer vlada neznosna vročina. V Angliji se je pa ustanovila l. 1911 velika družba, ki je opremila nekaj svojih parnikov z velikimi ledenicami, v katere spravljajo v Hankou deloma sveže zaklane prašiče, deloma pa sveža konzervirana jajca. Oboje v ledenici zmrzne in tako se ne more pokvariti. London-skim mesarjem niso pomagali nobeni protesti, ne strokovnjaški dokazi o tem, da so v kitajski svinjini nevarni bacili. Družba nemoteno uvažuje v Anglijo zmrznelo svinjino in jajca. Ščasoma je ledenice na parnikih tako izpopolnile in modernizirale, da znaša temperatura v oddelku za jajca samo nekaj stopinj nad ničlo in jajca ne zmrznejo, pač pa so med vožnjo zadostno konzervirana. Tako jih pripeljejo v Anglijo sveža in pozimi prenesejo tudi po izkrcanju daljšo vožnjo.

Na Kitajskem so bila pred svetovno vojno jajca menda na vsem svetu najcenejša. Za en dolar (kitajski dolar je bil takrat približno enak dvema predvojnima kronama) se je dobilo na Kitajskem 120—150 kurjih jajc. Zdaj stane jajca na Kitajskem 50 do 60 para. Če računamo šele transport do Londona ali Hamburga, stane kitajsko jajce okroglo 1 Din.

Svežih jajc izvažajo Kitajci največ na Japonsko, v severno Ameriko, v Hong-kong, Singapur in Anglijo. Mnogo več, nego svežih jajc, se pa izvažajo Kitajske konzervirane beljakove in rmenjakove. Prva tovarna za sušenje beljakov in rmenjakov je bila ustanovljena v pristanišču Wuhu ob veletoku Jangtsi leta 1897. Kmalu so ustanovili še tri tovarne v Hangkou in vse tri so bile v nemških rokah. Zdal je na Kitajskem nad 80 takih tovarn, večinoma v kitajskih rokah. Surogati jajc, večinoma kurjih, redko račjih, so razni. Beljak se suši v ponvi na zmerni toploti ali pa strojno tako, da se mu primeša nekoliko amonijaka. Tretji način je ta, da se pusti beljak v tekočem stanju in se mu primeša 1.5—2% borove kisline. Potem se spravi v dobro zaprte posode, da ne more zrak do njega. Beljak ostane tekoč nad pol leta. Rmenjak se suši v ponvah, kakor beljak, potem se pa stoke v prah brez primesi. Boljši način sušenja rmenjakov je na stroji, kjer se najbolje razležejo. Najboljši način je sušenje rmenjakov v celim, toda tako rmenjake izdelujejo samo v nekaj kitajskih in ameriških tovarnah na Kitajskem. Neuspešni rmenjak se konzervira tudi na ta način, da mu primešamo 1.5—2% borove kisline. Take rmenjake jedo najraje Angličani.

V industrijske svrhe se rabijo ne-soljeni in nesušeni rmenjaki. Tretja vrsta je konzerviranje beljaka skupno z rmenjakom. Za ta način konzerviranja veljajo isti principi, kakor smo jih že omenili.

S Zeppelinom na severni tečaj

Spomladi prihodnjega leta se napoti velika znanstvena ekspedicija z zrakoplovom »Grof Zeppelin« na severni tečaj. Tehnično vodstvo zrakoplova prevzame zopet dr. Eckener, znanstveni vodja ekspedicije bo pa Fridtjof Nansen. Poleg tega se udeležijo ekspedicije, ki bo trajala predvidoma tri tedne, 50 učenjakov raznih narodnosti. Ekspedicija poleti iz Friedrichshafna preko Leningrada in Murmansk v polarne kraje. Potem se obrne ob Grenlandiji in severni obali Amerike proti Aljaski, od koder se vrne nad severnosibirsko obalo nazaj v Murmansk.

Namen ekspedicije je raziskovati doslej še neznane pokrajine med severnim tečajem z ene in obalo Severne Amerike in vzhodnosibirsko obalo na drugi strani. Glavni problem je vprašanje, ali je tam velika celina, o kateri bi se dalo sklepati iz karakterističnega priliva na sibirski obali.

Ekspedicija hoče pojasniti tudi eksistenco raznih doslej nenanih otokov in otočij v polarnih globinah. Zanimala se bo v prvi vrsti za skrivnostno Andrejevo zemljo in za zemljo Nikolaja II. Poleg tega bo ekspedicija proučevala toploto in vegetacijo raznih morskih globin, da polarni smer Zalivskega toka. Največja pomena za znanstveno meteorologijo in praktično napovedovanje vremena pa ima točno poznavanje arktičnega zračnega oceana, v katerem imajo izvor tudi naši klimatični pojavi. To vprašanje se da rešiti samo s stalnimi meteorološkimi postajami v arktičnem krogu, ki jih bo treba čimprej zgraditi. Zanimala naloga ekspedicije bo najti najkrajšo pot iz Hamburga do Beringove ožine, ki vodi naravnost čez severni tečaj.

Zdi se pa, da hočejo Nemci s to ekspedicijo pokazati svetu, kaj zmorejo in kako visoko nadkrikujejo na polju moderne tehnike druge narode, zlasti Italijane, ki so se s svojo ekspedicijo tako blamirali.

NOGAVICE z ŽIGOM

KLUC

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Skrivnost.

— Je li res, da ste vi najstarejši prebivalec v mestu?

Pravzaprav je moja žena, ampak tega ne sme nihče vedeti.

Na dražbi.

— Pozor gospoda! je kričal na dražbi izklicatelj. — Nekdo je izgubil tu listino z 8000 Din in prosi poštenega naključitelja, naj mu jo vrne proti nagradi 800 Din.

— Plačam 805! se je oglašil nekdo.

RESTAVRACIJA DVOR

Orientalni damski koncert igra še nadalje vsak večer

GRITZNER, ADLER in KAYSER

sivni stroj ter koleša so najboljše v materialu. Lepe opreme, ugodni plačili pogoj. Istotam švicarski pletilni stroj „DUBIED“ edino pri

Josip Petelinc, Ljubljana (ob vodi), poleg Prešernovega spomenika. Telef. 2913

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREM OG vseh vrst.
KOKS livarniški, plavilarski in plinski.
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 15/l.

> Mali oglasi <

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakmo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglaš 5.—

Kože divjačine

kupujem. L. Rot, krznar, Ljubljana, Mestni trg 9. 30-1

Harcer kanarčki

čistokrvni, fini povci in samice, ugodno razprodam. Vodmatški trg št. 3. 472

Uradnik

z večletno prakso, zmožen slov. in nemške stenografije, strojeplata ter vseh pisarniških del, išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva moč«/511.

D. M. C.

znanovanec, per[- prejica. Moumié, krpanec C. M. S. in »Ara«, kvačkanec, kronsko, guliver in Lord svilo, razne čipke, zobčke, vezeno, trakove, gumbe in zapornke za plašče, lišp, biserne, za moške obleke, zapestne, ovratne, lastiko široko in ozko, vezalke priporoča po najnižjih cenah

Osvabi DOBEIC, Ljubljana Pred škofijo št. 15

Velika zaloga in izbira dišečega mila.

Trgovsko hišo

veliko, reprezentančno, v sreskem industrijskem in letovškem mestu sredi trga na Gorenjskem, prodam iz proste roke. Cena ca 300.000 Din. Resni reflektanti pišite na upravo »Slov. Naroda« pod št. »Lepa točka«/514.

Tesan les,

late in deske na vagono kupuje Danilo Ivkov, Stapar, Bačka. 513

Kovaški pomočnik

mlad, dober delavec, več podkovanja, išče službe. — Naslov: Leon Osojnik, Sv. Rupert, pošta Sv. Lenart v Slov. gorah. 517

Trgovina

manufakturnega in kradnega blaga v Zagrebu. Ulica št. 114, zelo povoljno napredaj z zalogo ali samo z opremo. Najemina nizka. Ponudbe na Mavro Löwenstein. 516

Lokal

za trgovino in gostilno odjem v najem. Reflektanti morajo imeti tozadevno licenco in se naj osebo ali pismeno obrusijo na naslov: Avgustin Vičar, posrednik na Humu, pošta Ormož. 515

Spalne divane,

otomane

šmice in vse tapetirane izdelke kupuje največje in najbolje pri

FRAN JAGER, tapetnik Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29. 34/L

EDIN POPOLDANSKI ONEVNIK V VSEJ SLOVENIJI JE SLOVENSKI NAROD

Najboljši in najcenejši inercialni organ Oglasi v našem listu imajo popoln uspeh Mali oglasi vsaka beseda 50 par in se plača lahko tudi v znakah

Zahlevajte inseratni cenik!

KLISEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-LOŽENIH RISSAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TRGOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA SO Z. SV. PETRA NAS 51